

శ్రీ వాసుదేవ రావు

“మనూ”

జబాబు లేదు.

నాకు కోపం వచ్చింది. ఎందుకురాదు? నాకు జ్వరంతగిలి కోర్టులో కూర్చోలేక యింటికి వచ్చాను. తలవాకిలి మూసివుంది. నాలుగు పిలుపులు పిలిచాను. తలుపుతీయలేదు. ఎండలో నిలిచాను. ఎంతసేపు నిలవనూ? కాళ్లుగజగజావడికి పోతూన్నవి. తలుపు బద్దలయ్యేట్టు కోపంతో తట్టాను.

“మనూ! తలుపు.” అన్నాను.

“ఆ!”

తలుపు తెరిచింది. నేను గడపలోపల ఆడుగుపెట్టాను. మను నన్ను చూచింది. నేనూ మనూముఖంకేసి చూచాను. మనూమొహం నెలనెలబారింది. గాభరాపడ్డది మను. నేను పలుకలేదు. మనూ నన్ను పలుకలేద లేదు. నాకంటే ముందుగా లోపలికి నడిచింది మను. నేనూ వెంటనే పోయినాను. మను వంటయింటిలోకి పోతూ తనగదితలుపు ముందుకు తోసుకుని వెళ్లిపోయింది. నేను నాగదిలోకివెళ్లి ద్రైస్సుతీసి మంచమీద పరున్నాను. కాని, ఒంటరిగా వుండలేక పోయినాను. మనూగదిలోకి వెళ్ళాను పరుందామని. ఇటు తిరిగిచూచే సరికి మేజాబల్లమీద టోపి ఒకటి కనబడ్డది. చండీబంగారు జరీ చంకీబుటేదారీపనితనం, బహు అందంగా ఉంది. చాలావెలగలది. గొప్ప జమిందారుల కుండవగింది. ఎవడి దాటోపి? ఇక్కడి కట్టా వచ్చింది? బల్లను సమీపించాను. టోపిని తీసి పరీక్షించాను. అది చిన్న పిల్లవానిదికాదు. నాయీడువానిది. నా తలకు సరిపోయేది. నాకండెలోనుభిల్లు వన్నది. కడుపులో ఒక విధంగా వికారంపుట్టు కొచ్చింది. కన్నులు స్మరన తిరిగి పోయినవి. నిలవలేక పోయినాను. తూలి అట్టే పడిపోయినాను.

ఆతిర్వాత నేమి జరిగిందో నాకు తెలియలేదు.

ఆక్లితిలో నేనెంత నేపున్నానో తెలియలేదు. కంట్లతెరచి చూచేసరికి మను నాపక్కన కూర్చున్నది. ఒక్కచేతితో నాతల ఒస్తుతూన్నది. నేను కంట్ల తెరిచేసరికి నామీదవున్న మనూ చూపులు నేలవంకకు మరణివవి. పెదవు లిండుక విడిచివేసి. పలువరుస కొంచెముగా కనబడ్డది.

“ప్రీ చ్లారి పోతూంది. లేచి తాగుదురూ? సుప్తి గాఉన్నారా. తెలనొస్తున్నదా? జ్వరం తిగిలి నట్టుంది.” అన్నది మను.

నేను బదులు మాట్లాడలేదు.

“ప్రీ తాగండి, దావ్వున్న పిలిపిస్తాను” అన్నది చైస్యంతో.

నిజాని కేమిగాని, అప్పుడు నేను మానవ లోకం లోవుంటేనా? కడుపులో యెన్నెన్నో ఆలోచనలు పుడుతున్నవి. అంతేనూన్నవి. ఎట్లాగో నాదృష్టి బల్లమీదనున్న టోపిమీదికి తిరిగి పోయింది. మాయం! టోపి బల్లమీద లేదు! మాయమై పోయింది. మనూనైపు చూచాను. మను తిరిగి తలవచ్చింది, చిరునవ్వు ముహూనతోచింది. దాచేసింది. మాయలమారి! ఏమీయెరగనట్టు నాపక్కన కూర్చున్నది. ఒక్కనిమిషం ఆట్టే చూచాను.

“ప్రీ కాచి చాలానేపయింది. లేచి తాగుదురూ; మంచాని కడ్డంగా పరున్నారే? లేచి సరిగా పడుండవచ్చు. కాళ్లు తీపులా? ఒత్తనా?” అని మను ప్రీకప్పు నాచేతి కందిచ్చింది.

నేను లేవలేక పోయినాను. ఎందుకు? పడ్డది పెద్ద బండ పూదయంలో! అట్టే తాగేవాను. కంట్ల మూశాను.

“డాక్టర్ని పిలిపించనా?” అని మను నాకాళ్లు పిసుకుతో బిక్క మొహంపెట్టి అడిగింది.

ఆచేతులు నాపాదాలమీద పడడంతోటే భగవంతుడింది. కాళ్లు విడలేదుమకున్నాను. మార్మోహంపెట్టి పరున్నాను! మనసు పరిపరి విధాలా పోతూన్నది. గుండెలు దడదడ కొట్టుకుంటున్నవి, మనసు విచారంలో మునిగి పోయింది.

“దాచేసింది! మాయలమారి! ఏమీయొరగవట్టు నటిస్తూంది! నేను చూడలేదనుకుంది! ఎందుకు దాచేసింది? ఏమీ భయంలేకపోతే యెందుకు దాచాలే? ఏదోవుంది! ఉంది. ఎక్కడ దాచింది? ఎక్కడ దాచి వుంటుంది! దొంగవస్త్రపు నింట్లో దాచిపెట్టుతుందా? ఏమో! నేను చూడలేదనుకుని యిక్కడే దాచరాదా? రేపామాపా సమయం కనిపెట్టి యెవరిది వాని కిచ్చివేయరాదా? ఇంట్లో నేవుంటుంది? ఎట్లా దొంగవుతుంది? ఉంగో లేదో? వదకు తాను. ఏమను కుంటుందో? ఎందు కింతానుమానం అనుకుంటుందేమో! తాళించెపు లిమ్మంటే యేమనుకుంటుందో? ఎందుకంటే ఏమననూ? ఎదుటకాదు. చాటువ వెదకాలే.” అని నాలోనే ఆలోచింపుకున్నాను.

“ఉన్నా! మనూ, నాకాయాసంగ ఉంది. ఒక్క గంటసేపు నన్ను నిద్రపానీ. అంతవరకూ నావగ్గరికి రాకు.” అని నేనీటుమొగమై అన్నాను.

“అయితే, కాస్తసేపు నిద్రించండి; వంటచేసి పెట్టినప్పటి డాక్టర్నిని పిలిపిస్తాను. ఒంటరిగా వుండలేక పోతే నన్ను రేక వేయండి” అని మహాప్రేమతో అని మను వెళ్లిపోయింది.

నేను తలచినట్టు నాకొంటిపాటు చిక్కింది. తలుపులోపలవస్త్రపును గొళ్ళింపెట్టాను. గదిలో వెళ్ళక ఆరంభించాను. తాళపు చెవులగుత్తి తలగడ కిందవున్నది; తీశాను. పెట్టెలన్నీ తెరచిచూచాను. బీరువాలో వదకాను. అల్యూరులో పరిక్షించాను. కిలసారగులో చూచాను. లేదు. ఎక్కడాలేదు. ఇంతలో నేమైవుంటుంది? లేదు. ఇంట్లో దాటోసి. వానిది వానికే పంపించేళింది. ఆవకాళమేది? ఎంతవకాళంకావలె? ఎంతసేపుకావలె? గజంత! ఛీ-ఛీ!

తిరిగి మంచం మీద పడ్డాను. విచారంలో మునిగి పోయినాను. మనకు కేలు విధాల పోతూన్నది. ఏది నిజమో, యేది కాదో, యెవరు చెప్పగలరు? ఇంతకాలం నుంచీ వస్త్రంలో ప్రేమిస్తున్న నామను యిప్పు డీలా చేస్తుందా? చేయకపోతే, తలుపు తీయడాని కింతాలస్యం చేసికే? నేను కోర్టులోనుండి వచ్చేవేళ కాలేదుకదా యింతలో రావనుకున్నది! మోసపోయింది. నేను తనగది లోకిప్పుడే రావనుకున్నది. రాకుండానే కాబోలు. తలుపులు ముందుకు తోసికొని తొరతొరగా నడచి దొడ్లోకి పోయింది? నేను నాగదిలోకి పోయి, డ్రెస్సుతీసేలో పలనో, కాక, తలుపుతీసే లోపలనో, గాభరాపడి తరిమి వేసింది! ఆగాభ్రాలలో, ఆహడా విడిగో, టోపి మరిచి పోయినాను. మను తలుపు తెరిచింది! నన్ను చూచింది! కోర్టునుంచి ఈవేళముందుగా వచ్చినాననీ, అందులోనూ యీలాటి వేళ కానివేళకు వచ్చినాననీ, తెల్లబోయింది! నాకంటే ముందుగాబోయి నాకంటే బడకుండా జాగ్రత్తచేసింది. నేను తనగదిలోకి వెళ్ళ ననుకుంది; కాని, నాకర్జుం, నన్నిక్కడికే లాక్కునివచ్చింది. గట్టు బయట పెట్టింది టోపి! తిరిగి, యేమీ యొరగవట్టు, వగలమారి! ఎంతసాహసం! ఎన్నార్ల నుంచీ యీలా జరగుతున్నదో? ఒకసారి, రెండుసార్లుచేసి దొంగతలాలు బయటికిరావు. ఎంతోకాలం నుంచీ చేస్తూన్న దొంగతన మేజుక్కసారి బయటపడతవి. పాపపుటం నిండవద్దా? నేడు బయట పడ్డది. గోజూ నింటే నేమో? ఇంక వేరేపనేముంది? నే నన్నంతని కోర్టుకు వెళ్లిపోగానే సాయింత్రి మింటికి మళ్ళీ వచ్చేవరకు—ఎంత తీరిక! ఇంతేనేమో! ఆహాహా! ఎంతకాలం దాసింది? నేను కండ్లుచూసుకుని పాలుతాగానా? ఎంగిలిపాలు తాగానా? ఛీ-ఛీ-వ్యర్థం నా జన్మ. ఈబాధపడడంకంటే వురిపాసుకుని చచ్చేదే మేలనిపిస్తూంది! ఇంతటి నిర్భయస్వరాలైనదా మనూ? “మనూ, మనూ, ఎంతటిదానవ్వు? ఎంతలో, ఎంతచేసినావే! నీప్రేమ అంతా నిజమనుకుని మహానందసాగరంలో రేలుతూన్నాను. గదే! అన్నిసరైన ఆనుకోలేదే! మోసమనుకోలేదే! నివగలు నాకు తెలియక మోసపోయినాను కదే! మనూ, మనూ! ఇంతటి సీమానికొడికట్టావే! అబ్బుబ్బుబ్బా! తల వూడిపటిపోయే బట్టున్నదే!” అని నాలోనేను పరిపరిధాల ఆలోచనలో మునిగాను దుఃఖం, కోపం,

అనూయ, మానభంగావళ, ఇన్ని అవళలూ, యికా కొన్ని అవళలు, నన్ను దహిస్తున్నవి. నాతల చీరీపోతుం దేమో అనిపించింది. అంతలో నాతల రెండుచేతులతో పట్టుకున్నాను. అంతలో మను నాదగ్గరికి వచ్చింది. నాచేతులు మెల్లగా తొలగించి తన చేతులతో నాతల పట్టింది. ఈవగలునాకు తెలుసును! ఆచేతులు నాకు తగిలేసరికి నాచేహం గగగోడిచింది ! అరకాళి మంట నెత్తికెక్కింది ! చేతులు విపరేశాను. ఎందు కనుకుందో? నన్నీరచూపుల చూచింది. నేనూ ఆసమయంలోనే క్రీగంట చూచాను. చిరునవ్వు నవ్వడానికి ప్రయత్ని స్తున్నట్టు కనబడ్డది. కాని, అరకూణంలోనే, పెదవులు స్ఫురించినవి. కన్నులగుండా గంగా భవని ప్రవహిస్తూ న్నుది. దేనికీ వగలమారి! నా కామాత్రం వగలు తెలియ దనుకొన్నది పాపం !

“తలనొప్పి చాలా బాధగా వున్నదా? ‘అమృతాంజనం’ గుడ్దనా? సాంతిపాలు కలికంపెట్టనా? ఇట్లుంటే నేలాగా? నాచీమీ తోచటం లేదు. డాక్టర్ని పిలిపించనా?” అని పుట్టెనప్రేమతో, నహదయతో అడిగింది మను.

వగలమారి! ఎంతప్రేమ? నాకొడలు మండు సాగింది. ఈంగలెందుకో? ఇంకెందుకుంటుంది? చేసిన నేరం ధావడానికే! నాకు అనుమానం కలగ మాడవవే! ఇంతకాత్రం చేతినే నాకండ్లు కప్పేయగలదా! పెట్టింది పెద్దటోపినాకు! ఇంతకాలంనుంచీ కండ్లుమాసికునే వున్నాను. దాచింది—ఎంతకాలందాగతుంది? ఎంతదా చినా నిది దాగుతుందా? పాపం నిండింది. బయటపడ్డ నీవేళ! మనూ, నామనోహరి, యింతటి విశ్వాసం మనోన దైవదా? నామనోహరి, నన్నెంతో ప్రేమిస్తూన్న నామ నోహరి, నన్నే పరమదైవంగా భావిస్తూ సకలవిధాలా నన్ను సుఖానందసాగరంలో లేలుస్తూన్న నామనోహరి, నేటికి ఆటోపివాని మనోహరి—అంతలో నాకండ్లు గిర్రన తిరిగి పోయినవి. అట్టే దిండు మీదికొరిగి పోయి సాను. లోకంవరచి పోయినాను. ఎప్పుడువచ్చిందో మను, నాకు తెలియలేదు. నన్ను లేపింది. గడియారం పదకొండు కొట్టింది.

“ప్రాద్దున పదిగంటలకు తిన్న అన్నం, మధ్యాన్నం కూడా ఫలహారమేమీ భుజ్యుకోలేదు, రాత్రి రెండు రూము లైనవి. రెండు మెతుకులు మిరియాల చానీలో కలిపి యివ్వనా? ఇట్లా గుంటే శోష వస్తుండేమో!” అని అన్నది మను. అప్పటి ఆమె ప్రేమ, దగూ, బాలి, పూర్వమెప్పుడో నేను కళ్లో అను భవించినట్లు నాకు తోచింది. మొదటినుంచీ యింకే, ఇంకా యింతింకే యెక్కువే! కాని, యిప్పటి యిన్నీ వగలు! శాశ్వతి లోనే నాకు నవ్వువచ్చింది! వని నన్నీగంటలు చూ చింది! తిగస్సాగరంగా నవ్వి నానమకున్న నేమో ! పుల వాచ్చింది!

“సలుకరూ! నాచులో అన్నం కలిపి యివ్వనా?” అని తిరిగి అన్నదిమను.

“ఉరూ!”
 “బాల్లి బావ కాచి యివ్వనా?”
 “అరూ!”
 “లంబుల ముంటాం?”
 “ఉ!”
 “శోష వస్తుండేమో, ఇంతి పాలై నా—”
 “నాకేమీ అక్కరలేదు. నన్నారితే బాధించ వద్దు!” అని నేను కనిసాను.
 అప్పు డామె కండ్లగుండా ముత్యాలు రాణవవి. మెల్లగ నాపక్కనుంచి లేచి వెళ్లిపోయింది. వెంటనే తలుపులన్నీ మాసిన వప్పును వినబడ్డది! తాను భోజనం చేయందే తలుపు లన్నిమాస్తూన్నదే!—వెంటనే వచ్చి కూర్చుంది నాపక్కనే! నేను ముగ మావలిస్తే పునకు తిప్పు కున్నాను. మను నాకాళ్ళోర్చి నారంభించింది. కాళ్లు తప్పించుకున్నాను. అట్టే కూర్చుంది. ఎంతనేపు కూర్చుం దోనామా తెలియదు. నాలోకంలోనేనుండి పోయినాను.

మను నన్ను నిద్రలేపింది. కండ్లు తెరచాను. నూర్యుడు తన కిరణాల్ని మాగటికిటికి గుండా పంపి నన్ను తట్టి లేపుతున్నాడు.
 “చాలా యెండెక్కింది. కాఫీ చల్లారిపోతూంది. నేదినేడిగా ఒక్క కప్పుపుచ్చుకుంటే—”

లేచాను దంతధావనమయింది. కాఫీ గులక వేశాను కాని, కాఫీ రుచిగా ఉండ లేదు.

“మొఖం చిట్టిస్తూన్నారు. కాఫీ చల్లారందా?”
“ఉహూ!”

“బాగుండ లేదా?”
“ఉ!”

“పైత్యం చేసిందేమో?” అన్నది మను.

కాని, నేడు కాఫీ రుచిగా వుండకపోవడం దేని కి? ఎప్పుడూ చేసే చేతులే నేనుచేసినవి. ఎప్పుడూ యిచ్చే చేతులే నేను యిచ్చినవి. కాని, కాఫీలో మాత్రం యేప్పుడూవుండే రుచి నేడు లేదు. విషప్రాయం గావుంది! ఎట్లాగైతేనేని. ఏదిలేకపోయిన వుండవలను గాని, కాఫీ లేకుండా నేనొక్కక్షణ ముండలేను ఒక్క గుక్కైన తాగేశాను, కషాయం తాగినట్లు! పడక కుర్చీలో పడ్డాను.

“సిగరెట్ కావాలి? ఎందుకూ? ఇచ్చి మానేద్దురా” అన్నది మనూ ‘సిజర్న్’ ఒకటి నాకు చూపుతూ.

“సిజర్న్ ఒకటి ముట్టించాను. ఆలోచనలో ముని గాను. పావుగంటలో మను నాదగ్గరకువచ్చి పక్కన కుర్చీలో కూర్చుంది. నాసొట్టమీద చెయిపెట్టి చూచింది.

“కొంచెంగా తగ్గిందికాదూ జ్వరం?”

నేనా మొహం కేసిచూచాను. చిరునవ్వు నవ్వింది మను.

“పలకరూ? ఆయాసంగా ఉందా? పలకనివ్వటంలేదా? నిన్నటినుంచీ నాతో మాట్లాడలేదు. జ్వరం తగిలింది కదా, ఆయాసంగా ఉండేమో అనుకున్నాను. ఇప్పుడు కొంచెం తగ్గిందిగా! యిప్పుడూ పలకరూ? పావుగంట, మాట్లాడుతుందాము. పంట త్యరగా చేయాలికదా! ఈవేళ కోర్టుకు వెళ్లడమెట్లు? పోరుకాట్నీ! వద్దు. కఠిరం బాగుంటేనే అన్నీ! ‘లీప్ రెటర్’ వ్రాసి పంపుదురా!”

“వగలు! నేను కోర్టుకు పోతానో లేదో తెలిసికోవడాని కి పన్నుగడ! పోలే పిలిపించుకోవచ్చును. పోనంటే పెందలాడే రావద్దని కటారుపంపవచ్చును! వగలమారి! ఎంత గడుసుతనం! నా కివన్నీ కొత్తలుకావు. కాని యిప్పుడన్నీ కొత్తలే! వికరీతాలే! వగలే! విచిత్రాలే!” అని యింక నేనుమో నాలో నేనాలోచిస్తూన్నాను.

మను మళ్ళి యిట్లన్నది: “తేలా పలకకుంటే నాకేమిలోచటంలేదు. నేనేమనుకోవాలి? ఒంట్లో ఫలా నిజబుబుగా వుందని చెప్పిలేనా? ఒంటరిదాన్ని, నాకేమిలో ఉంది? పలకరూ?”

నేను పలక లేకుండా వుండలేదు. కండ్లుమూసి కున్నాను. మళ్ళి నాచిచారంలో మునిగి పోయినాను.

“అడుగనా? ఏమనుకుంటుంది? ఆలోపి యొక్కడదాచింది? అడగనా? చెప్పనా? ఇంట్లో దాచివుంటుందా? అమాత్రం ఆలోచన మనూకూ లోచన కుంటుందా? ఇంట్లో దాచితే చిక్కతానేమో అని భయం లేకుంటుందా? ఇంట్లో దాచలేదు, నిశ్చయం. కాని, ఆలోపియేమిలో, అది యెవరిలో, వ్యాడెండునువచ్చాడో అడిగి అనుమానం పరిష్కారం చేసుకుంటే నయం. కాని చెప్తుందా? నిజం ఒప్పుకుంటుందా? ఒప్పుకొనకపోతే మరి ఆలోపి సంగతియేమి? నాకండ్లతో చూచానే. ఒప్పుకోక పోలేమాత్రం నమ్ముతానా! నిజం చెప్పేవరకు మనుతానా! చెప్పేవరకులే గాని, దాచ కేకృతూ! చెప్పిలే, నేరం ఒప్పుకుంటే, తన అభివృద్ధి నడత్రం తన నోటిగుండా మనూ చెప్తుంటాడగా ఈచెవులతో నేనూ వివలసిందే! ఫీఫీ! దుర్బరం, అనార్యం! పడలే నీబాధ. అంతకంటే వురిపోకికుని చ నేనే మేలు! కాని, యీలాటి అనుమానాలచేత బాధపడడంకంటే ఒక్కసారే యెదో ఒకటి లేలుతుంది కదా! అడుగుతాను. కాని, అట్లయి వుంటుందా? నామను ఇంతటి విశ్వాసపూరు కపు పనిచేసి వుంటుందా? నన్ను గాఢనోయింకొక్కనికి తనప్రేమ—నాయందే! ప్రేమలోభాగం—ఇచ్చి వుంటుందా? ఇంతటి నీచానికి పాల్పడి వుంటుందా? ఏమో! ఆయనా, అడిగితే మంచిది! ఏదోఒకటి తేలితే మంచిది.”

అని నాలో అనుకున్నాను. ఇటు మొగమై నాను.

“మనూ,”

మను చిరునవ్వు నవ్వింది, అందులోనూ విషాదం కలిసీవుంది. దుఃఖం కలిసీవుంది. కాని, నవ్వుమాత్రం అరువు లేచ్చుకుందని స్పష్టంగా కనబడ్డది. ఎప్పటి ఆ చిరునవ్వు మొహం నేనెరుగనా? ఎప్పటి నవ్వుకాదు; ఆమోముపైన యొప్పటి కళా లేపు.

"ఏమి?" అన్నది మను.

ఊరకున్నాను. అలోచనలో పడ్డాను.

"మనుకుంటుంది? నన్నెంతటి వాణ్ణిగా భావిస్తుంది? కేవలం మూఢుణ్ణి అంటుందేమో! వట్టి అనుమానపు మనుష్యుడంటుందేమో! అంటేమాత్రం అయితే నయవేరీ తనపై నేరం మోపినానని, తన నడతను గూర్చి, పాత్రివల్యమును గూర్చి, కంకిస్తూన్నానని, భరించలేక, యెందులోనైనా పడే—అలాగైనా—అంతమేలే! ఈలాటి విశ్వాసఘాతకురాలు, ఈలాటి వగలమారి పితాచి; ప్రపంచానికి బరువు—స్త్రీలో కానికీ అపసీర్తి—నాకు తల వంపులు."

నాకు మళ్ళీ తలనొచ్చి సాగింది. నాతల బద్దలై పగిలి పోతుందేమో అని తోచింది. అదీ సమాధానమే. తల బద్దలైతే ప్రాణం పోతుంది. ప్రాణంపోతే ఈ అనుమానం వదులుతుంది! కాని, కాలేదు. మనూ నాయెదులు వుండడం నాకిష్టం లేదు.

"వంట పని యేమీ లేనా? ఈలాక్కూర్చున్నావు?" అన్నాను నేను.

"ఇక్కడ ఈగుంటే నాకేపని తోస్తుంది? వంట యెంతసేపు కావాలో?"

రాత్రిభోజనం లేదు. ఎండెక్కుతోంది. ఇంత వరకూ నంటపనికి మొదలుపెట్టలేదు. అనుమానంవల్ల, కోపంచేత, అనూయతో, నాపాట్ల నిండేవుంది. ఆకలి వేయడం లేదు. మనూకో? రాత్రిభోజనం లేదు. నాపాదాలకడ చాలి నిద్రపోయిందికదా! నాకు బాలి పుట్టింది.

"మనూ, వంటపనికి ప్రారంభించు" అన్నాను.

"వంట యెంచేయను? ఏది సహిస్తుంది? చెప్పితే వండుతాను." అని మను వహాదరంతో నన్నది.

నే నూర కున్నాను.

"ఏమి నూర వండను?"

"ఏదో ఒకటి వండదూ!"

మను లేచి లొందర లొందరగా నడిచి పోయింది. తిరిగి వచ్చింది.

"ఒంటరిగ వుంటారా? కుర్చీ వంటయింటో వేస్తాను. అక్కడ కూర్చుంటే మాట్లాడతూ వండుతాను.

ఇక్కడ వొంటరిగా వహి అక్కడ నాకేమీ తోచదు. మాటిమాటికీ యిక్కడికి వచ్చా మంటే వంట..."

"అక్కరలేదు. వంటిద్దరగానే వచ్చి వచ్చు."

మను వెళ్లి పోయింది. తిరిగి నాలుకంటాలోనే నుండిపోయినాను. ఎంతో ఆలోచించుకున్నను అనుమాన పితాచం నన్ను వదలింది కాదు. మను చాటున ఉన్నది తనేపురా అడిగి నా అనుమానం పరిష్కారం చేసుకుంటాను. మను నాయెదులుకొరగానే అంతా వంతు. అనుకున్నదంతా మరచిపోదును. వంట నూరే గాదు. అలోపలనే బ్యా; అలోపలనే అక్కడ రాగ్నలు; అబ్బబ్బ; ఆబ్యా; నాచే తెలుసును. అ పని పట్టినా తిరి తెలుసును.

ఈ విధంగా వారం గోజులు గడిచి పట్ట. కేవలం తిగా మనూను పలకరించ లేదు. ఆమె ముఖ మెప్పుడు చూచినా విచారం గోచరే వుండేది. తన దొంగవం నాకు తెలిసినందుకు అలోపలనే నుకుతూన్నదేమో! ఆవిడకే తోయినదే.

నాకు బ్యరం నిమ్మకాయించింది కాని, వన్ను పట్టి వీడిస్తూన్న పితాచంమాత్రం నన్ను వదిలికొచ్చింది. మరల తీవ్రంగానే నీడించ సాగింది. నే ననేకవిధాల నామనమును సమాధాన పరచున యుత్పించాను.

"మను ఇంతటి విశ్వాసఘాతకు రాలేనా? నా మను ఇట్టి తుచ్చపు పనికి లొంగనా? ఎన్నో నా నమ్ముదురా? బ్యాంకు దినాలలో నామూర్తిని తం సామ్యుతా పోగా నేను విచారాస్తూంటే, నాపక్కలో కూర్చుండి, నాభూజన తన తలతోర్చి, నాకంఠాన్ని తన రెండుచేతులా పెనవేసికొని, చిటునవ్వ మొహాన చిందు లాడుతుండగా నన్నెంతగా ఓదార్చింది! ఇంత మాత్రా నికే యింత విచారం చేసికీ ఒక్కనాడు విచారరేఖో వుండడంతోనే కరీరం జబ్బుచేసి నానాబాధలూకకోగి కరీరంపాడై పోతుంది కదా! మళ్ళీ నెలరోజుల గాకా మనుష్యులలో కలవదు కదా! ఇంత మాత్రానికే యెంత కాలం విచారాస్తూంటారు! వెధవవచ్చు! వచ్చును మనం సంపాదించామా, డబ్బు మనల్ని సంపాదించిందా? పోలే మానె, వెధవవచ్చు! ఉన్నప్పటినుంచీ భయమే, విచారమే. ఉన్నవారల్లకంటే లేనివారే యెక్కువ కుఖవడ

తారు. చూడండి! బ్యాంకులో డబ్బు పోయిందంటే, అన్నీ పోయినవా? నావంటిమీది నగలున్నవి కదా? అబ్బి పోయినా మానె? కరీరం కులాసాగా ఉంటే యెంత సంపాదించ లేరు! పోయినంతా సంపాదించలే మనుకోండి. మనకు ముఖ్యంగా కావలసినంతమాత్రం సంపాదించలేరా! అందులోనే మితంగా వాడుతూ నలకేదో కొంత వెనక వేసుకుంటే, అదేచాలును. వైగా యింకా యెన్ని లాభాలున్నవో చూడండి! వెంటవాళ్లలో పని లేదు. నేనే నాచేత నైవళ్ల వండిపెడతాను. మీకు ఇకలమైన ఉపచారాలూ చేస్తాను. ఇప్పుడు నన్ను సుకుమారిగా హాస్పిటల్ కి పంపిస్తారు. అన్ని పనులకూ నాకర్హున్నాను. అందరితోనూ అవసరం లేదు. అన్నీటికి నేనున్నను గదా! కనీసం నన్నె నా మీపాడనేవ చేసే పూజ్యం, భాగ్యం, సంతోషం, నాకు కలుగుతుంది ఇంత పెద్దట్టి మన కందుకు! అద్దె కిచ్చివేసి మనకు సరిపోయే చిన్నయిల్లాకటి మన మద్దెను పుచ్చుకుందాము. ఇల్లు కుభ్రంగా ఉంచి మందరి భాగంలో నీమఘాల మొక్కలూ, నాటు పూలచెట్లూ నాటి నేనే నీళ్లు పోసి పెంచుతాను! గులాబీమొక్కలు నాప్రాణం కదా! వెనుక దొడ్డిలో కూరలోట వేసి పెంచుతాను. కూరలకు పనికి వస్తవి. అప్పటికే యిప్పటి సంపాదన చాలక పోతే, ఉన్నవి కదా నావంటి మీది నగలు! కాలతేపం చేయలేమా! ముఖం తేలవేశారేలే! నగలు పోతినవీ విచారమా! అందరూ నగలు పెట్టుకొన్నవారే ఉన్నారా? నగలైనా దేనికి! ఈలాటి చిక్కులకు పనికి రావడానికేనా! పోనీండి. నా విచారం లేదు. సింగారించుకొనే దాన్ని నేను. నేనే నా మనస్సార నానగలన్నిటిని మీ స్వాధీనం చేస్తున్నాను. ఇంక మానవమ్ము మీ విచారం. ఒక్క నవ్వు నవ్వుదురూ! నేను చూడలే నీవిచారం. సంతోషంతో వుండురూ! డబ్బు సంపాదించడానికి ఒంట్లో బలం వున్నది. విద్యావున్నది. కావలసినంత పుస్తకాలం చేయడానికి నేనున్నాను. ఇంకా విచారమెందుకూ? లేచి "టీ" పుచ్చుకొందురూ! చల్లగ చల్లారి పోతూంది" అని యింకా పరిపరివిధాలా నాడుఃఖ మంతా పోగొట్టి నన్ను సమాధానపరచిన అనుమానాకా యీ దుబ్బుది!

ఆపెద్ద యిల్లు విడిచి కేవల యింటికి వచ్చినప్పు టినించిన సకలమైన పుస్తకాలూ చేస్తూ నన్ను సుఖ పెట్టుతూన్న అనుమానాకా యీ దుబ్బుది? ఇది నమ్మవచ్చునా? ఏమో! ఎందుకునమ్ముకూడదు? అప్పుమా నావద్ద పుట్టెడు ధన ముండేది. ఆవిడ ఒంటిమీద కావలసినన్ని నగలుండేవి. ఇప్పుడు డబ్బు పోయి వేదవాణ్ణి అయినాను. నగలలో కొన్ని అమ్మేసినాను. కాబట్టి యీ దుబ్బుది ఆవిడకు ఇప్పుడు పుట్టివుండకూడదా? ఛీ! ఛీ! అట్లవునా? నామనూ నేనెఱుగనా? ఇంతకాలం నుంచీ యెంతో ప్రేమతో వుండిన మను యిప్పుడు దరిద్రుడై నానని తన కీలం విక్రయిస్తుంది డబ్బుకోసం? నమ్మకవచ్చునా? నమ్మకపోవడాని కాధారమేదీ? స్త్రీలమనకు లోతు బ్రహ్మదేవుడికేనా తెలియదు. ఇంక నాబోటి వారికేట్లా తెలుస్తుంది? అటుగాక పోలే అన్ని పురాణాల్లోనూ యెందు కిదే మాట యేకరు పెట్టారే?

ఛీఛీ! నిరర్థక మీ జన్మ. నిష్ప్రయోజన మీ బతుకు.

ఈవిధంగా యింకా నానావిధాలా ఆలోచనలో తక్కువితర్కాల్లో మునిగాను. ఆలోచనకు అంతు లేదు. అనుమానం పుట్టినే కూడదు. పుట్టినదా పెద్ద పితాచం. పట్టివట్టే వదిలించుకోవడం బ్రహ్మతరం కాదా? అందులో ముఖ్యంగా భార్య నడత విషయం అనుమానం బ్రహ్మరాక్షసి పట్టినట్లే. నా మనూమీద నాకప్పుడు నేలాటి యనుమానం కలగలేదు. సరళమనస్కు—వికాల హృదయ—దయామయి. అన్నీ బాగానేవున్నవి. కాని, యిప్పుడు కలిగించనుమా నను. వదిలించుకోవడ మేలాగా? పట్టి వీడిస్తూన్నది. నా మనసులోనున్నది ఇది అని మనూకట్లా తెలుస్తుంది? ఈ నల గోజాలనుంచీ చూస్తూ వున్నాను. ప్రతి విషయంకూడా పరీక్షిస్తునే వున్నాను. నడతలో అనుమానం సరేకదా! నడకలో అనుమానం, కన్నీటిలో అనుమానం, మాటలలో అనుమానం, ఆమాపులలో అనుమానం, నాయెదుటననే అనుమానం, చాటున వుంటే అనుమానం, అన్నీ అనుమానాలే! ఎన్ని విధాలింకా పరీక్షించవచ్చును? ఎంత కనిపెట్టితే ముక్తమేమి? కన్నులు కప్పినేయ లేదా? మాత్రం తిగించినేయ లేదా?

పోనీ, అడుగనా? అనుమానం తీర్చుకొందునా? నిజం చెప్పకుండా? నేర మొప్పు కుంటుందా? వైగా అనుమానించానని యెందులో నైనా పడి చస్తే! ఆప రాభవం నాకే! ఛీ!ఛీ! ఇంకాచూదాం; ఇంకాచూదాం.

అని నానాటికీ నేను కృశించిపోతూ వున్నాను. మనస్సులోని వేదన మనస్సుకే తెలుసును. మనసులో నిలకడ లేదు. బుద్ధి పొడై పోయింది! మెదడు బరువయింది. బలం క్షీణించింది. చిక్కి శల్యమై పోయినాను. మంచంమీదినుంచి లేవ లేక పోయినాను. మనూ మహాశ్రద్ధతో నాకువుపచారాలు చేసేది. కాని, ఆవుపచారాలు నాకింపుగా ఉండేదికాదు. చేయి నాకు సోకితే ముండ్రంపగా త్రోచేది. మాట్లాడితే నగటుగా తోచేది. ఎదురు వస్తే పెద్దదమ్మాన్ని చూచి న్లయ్యేది. చాటుకు వెళ్లిపోతే అనుమానం. ఈలా వున్నది నాస్థితి.

నేను వద్దన్నావివక మను డాక్టర్ని పిలిపించింది. ఆయన నన్ను పరీక్షించాడు. రోగం ఫలూనిదని నిర్ణయించలేక పోయినాడు. ఎదో ఒక మందిచ్చాడు. నా రోగం పంకతి డాక్టరు తోటా తెలుస్తుంది? దగ్గర వున్న మనూలే తెలియదు. చేయి పట్టిచూస్తే తెలుస్తుందా? మందిస్తూన్నాడు. నేనూ వుచ్చుకుంటూన్నాను. వ్యాధి కువరదు. కొంతకాలం గడిచింది! మందు ఒంట పట్టలేదు. ఏలా పట్టుతుంది? రోగ మొకటైతే మందు వేరొకటి! తెలియకనే అన్నారా 'మనోవ్యాధికి మందు లేదు!' అని! మరి వాడిపోయినాను. కండ్లు గుంటలు పడ్డవి. బుగ్గలు సొట్ట పడ్డవి. నానూపమంతా మారిపోయింది! వికారాకారం దాల్చాను. పలక లేను. చేతులు కదిలించలేను. అన్నహితవు తప్పింది! నాస్థితి నాకే తెలియాలి! ఆదేవుడికే తెలియాలి! ఒక్క నెలరోజుల్లోనే నేను జీవచ్ఛవ మైపోయినాను.

ఈమధ్య ఒకటి రెండు మార్లు నిద్రాదేవి నన్ను కదిలించింది. కాని, నాలోపల వున్న అనుమానపిశాచం ఆమెకు నన్ను లొంగ నిచ్చింది కాదు. నిద్రాదేవి నా పిశాచాన్ని వదిలించడానికి ప్రయత్నించింది. కాని, సుపతిమస్కర మెక్కడికి పోతుంది? ఇద్దరూ పొట్లాడినారు. ఒకనాడు నిద్రాదేవి నన్ను ఆవహించింది. ఎంత నేపామె అధీనంలో వున్నానో నాకు తెలియలేదు.

ఉన్నటుండి నామొహం మీద నీళ్ల చుక్కలు నాలుగైదు పడ్డవి. కండ్లు తెరచి చూచాను. మనూముఖం ఆవలికి తిప్పింది. నాతలవేపున కూర్చుండి నాతల పిసుకు తూన్నది. మెలచెరగుతో కండ్లు తుడిచివొన్నది. నాకు మహోపం వచ్చింది! "మాయ" అన్నాను కోపం పట్టలేక. నాతలమీదనున్న చేయి విసరేశాను.

"నిద్రాభంగ మయిందా? తుమించండి. పాపిష్ఠురాటని!" అని మను మనస్సు నొచ్చుకుంటూ ద్రివ్యం తో అన్నది. కండ్లు కన్నీగు కాబుస్తున్నవి. నేను చూడలేక పోయినాను!

"మాయ"! అన్నాను మళ్లీ.

"నీమి మాయ! ఎందు కట్లా కనురుతారు? బాధ ఆవుతుందా? నన్ను కాళ్లు పట్టనీయని, తల బిత్తినీయని, నన్ను చూడకం తోటే ముహూ మూల తిప్పుకుంటారు. నేను దగ్గరవుండడం క్షిప్తలేదా? ధుమధుమోలాడు తారు, విసుక్కుంటూను, కండ్లు చూసుకుంటారు. ఎప్పుడు నిట్టుండలేదే! నాచేతులు తగలనీయడంలేదు. నేనేమి చేయబోయినా మీకింపుగా వుండడంలేదు? కారణ మేమిటి? నేనేమిచేశాను? మీకు మనసుకురాని పని నేనేమి చేశాను? నన్నెందుకు కనురుతారు? మీకు నేను భారంగా తోచానా? నా నీవులు మీకు పుచ్చించడంలేదా? చెప్పవద్దురా, నేను చేసిన ఆపరాధమేమిటి? ఇన్నాళ్లుచూశాను. ఒప్పుకోలేక ఒప్పుకోలేక ఒక్కనూన్నాను. ఈతగురులు, ఈనిరాదరణు, ఈకోపంతోటి చూపులు, ఈపెడముగం, ఈజనీ, ఇంకా యేమికావాలి? డాక్టర్లు జబ్బేమీ లేవంటారు. మందు ఒంట బట్టలేదాయ్. డాక్టర్లు తెలియనిజబ్బు—నాకు తెలియని జబ్బు—కడకు మీమా తెలియని జబ్బు—ఆజబ్బేమిటి? ఆలోచిస్తే యేదో మనోవ్యాధి విమృశపట్టి నీడిస్తూన్నట్లున్నది. కాకపోతే యింతలో నె యిట్లువుతారా? చిక్కి శల్యమై పోయినారే? ఎందుకు వచ్చిన జబ్బు? మీ మనోరోగాని కేదో కారణమందాలెకదా.

"నీవే" అన్నాను. తటాలున నోరు బారింది.

"నేనా? నేనా? నేనేనా మీ మనోవ్యాధికి కారకురాలిని? నేనేనా మీ యీదుర్దశకు కారకురాలిని? అయ్యో; చెప్పలేతిరే! ఈమాట వినిపూడా నాప్రాణా

లు లేచిపోవే! నెత్తిమీద నాపెద్దపిడుగు పడరాదా! ఈమాట వివరేను; ఈనింద భరించలేను; ఈపరాధము సహించలేను. అయ్యో అప్పుడే చెప్పివుండరాదా? వుండరాదా? తన ప్రాణాలకంటెనూ ప్రాణంగా, తనకంటె శిష్యులకంటె రప్పలుగా, నన్ను రక్షిస్తున్న మీ కింతటి దైన్యం—ఇంతటిదుఃఖం—కలిగించి, యింకను ప్రాణాలు వట్టుకొని వున్నానే! ఎంతటి పాపిష్ఠురాలిని! మీ చేతులతో నన్ను చంపండి! ఈమాటిన కొర్చలేను. ఈబాధను అనుభవించలేను.” అని అంటూ మహాదుఃఖముతో మను తూచి నామీద పడ్డది:

“ఛీ, దుర్మార్గురాలా; నీముఖం చూడవచ్చునక్కే! ఎంతటి వగలాడివే! నీవు నాకు భార్యవేనా? ఎందు కీవగలు? ఇంతకాలునుండి అట్లే అనుకొని నమ్మాను. నీమాయమాటలకు లొంగాను. నీ కపటప్రేమపాశంలో చిక్కుపడ్డాను. నీను పదీపానికి శలభమైనాను. వగలమారీ, బంగాబాబాబాబాబు ననుకుని భ్రాంతిలో చేతి పట్టుకున్నాను. అది ఆవిర్భావంలో కలిసి మాయమై పోయింది. పూలవండ అని తలచి మెడలో తగిలించికున్నాను. నాగుబామకరిది వివంకక్రింది. నీళ్లు అని బ్రమిసి దిగాను. ఊబిలో దగ్గఱాను! వానిచితుకు అనుకుని ఆత్రంతో నోరు తెరిచాను. పెద్ద పిడుగు అయింది! నీదురాలా! నీమూలన నాపేరు మాసింది! ఆనాడు, మన డెబ్బంత బ్యాంకులో దవాళాకాగా, అందుకు నేనుదుఃఖిస్తూంటే... ఇంకావతికయిండుకుని నేను చాపవడ్లు మేనే, అప్పుడు— అప్పుడు—నీవు, వగలమారీ, నీవు, నన్నెంతగా సమాధానం చేసినావే! ఎంతగా దుఃఖాన్ని చల్లాల్సినావే! ఎదులు కుతు నిశ్చయించుకున్న నాప్రాణంమీది తీసి నాకెంతగా తిరిగి పుట్టించినావే! మనూ! ఆమనూ నీవేనా, నీవేనా! మనూ, మనూ! నన్నెంతగా మోస వుచ్చావే! నేనూ నీభావం తెలియక యెంతలో నీవుపన్నివపురిలో తగు ల్కొన్నానే! అన్నిటి, మీకు కావలసిన వుపచారాలు చేయడానికి, నేనున్నానంటేనే! వగవ డెబ్బు పోయినందుకు ఇంత విచార మెందుకంటేనే! ఎంతో ప్రేమ వూడి పడినట్లు నటిస్తేనే, తెలిసింది; నీవగలు! ఛీ! ఛీ! నీమొహం చూస్తేనే పాతకం చుట్టుంటుంది. ఛీ! ఛీ! దుర్మార్గురాలా!—” ఇంక మాట్లాడలేక పోయినాను. ఆవేళం

పెరిగింది. అక్కడకునే పోయినాను, నాలుక యెండ బారింది. గుండె దబదబ లాడింది. వడపోయినాను. కన్నులు మూతలు పడ్డవి. మను యేమీ మాట్లాడలేదు. శాంతభావంలో నా నామొహం మీదనే తన చూపులు నిలిపింది. కాని, అకండ్లలో గంగాయము నాసంగమం అయి మహావేగంతో ప్రవహిస్తున్నది. ఉక్కునుని నిట్టూర్పులు మాత్రం వివబడుతున్నవి.

ఎంత నేపటికో, నాకు తెలియదు, కాని, కండ్లు తెరిచాను. మను నాపాదాలపైన మొహం పెట్టుకుని పడి వుంది. ఒక చేతితో వివసకర్రపట్టుకుని నాకు విసురుతున్నది. నేను కండ్లు తెరిచానని తెలియలేదు. ఏమో అనుకుంటుంది. వినబుద్ధి పుట్టిందినాకు. కండ్లు తిరిగి చూశాను.

“ఎన్నమా ఆవ లేదే! నేడేమీ నాకర్చునా! ఎంతిట్టినా ఎంతకొట్టినా, చంపినా, ఓరుస్తాను! గాని, భార్యకానా? వగలమారినా? విశ్వాసఘాతకు రాలినా? అయ్యో! అపనింద, దయామయుడా! పరమేశ్వరుడా! ఇంకానన్ను పరీక్షిస్తావా? ఈమాటలు చాలదా! మగని చేతనే పరాధమనా? అంతకంటే చావుమేలు! ఎందుకిట్లా నన్ను అనుమానించాకో?”

“తెలిసింది, నీవగలు.” అని తెటూలన నేనన్నాను.

మను లేచింది. నాకు కొంచె మెడంగా నిలిచింది. దేహమంతా గజగజ వణకుతుంది, కన్ను లెర్రపడ్డవి. భయంక రాకారం దాల్చింది మను. అప్పుడు నాకు కరాళమూర్తి మహిమసురమర్దనీమాపం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఏదో శక్తి నన్ను మింగవచ్చింది దనుకున్నాను.

“నేను భార్యను కానా? నన్నట్లు ఎందు కనవలసివచ్చింది? నేనేమీ ద్రోహం చేశాను? ఆవిధంగా నేను విశ్వాసఘాతకురాలినని అనుమానించడానికి నిదర్శనమేదీ? కారణముండవలెకాదా? రుజువు పరచవలె, నిజం కనుక్కోవలె. తేవ్వంటే క్షీంచాలె! అస్యాయం లో లాపలనే కుళ్ళవ మెందుకు? అడగాలె, నేరముగంటే చంపాలె. నాదేవడక మొక సహ్యమైంది? నేను మిమ్మెట్లా మోసవుచ్చాను? నానేర మేమిటో నా నెత్తిక చుట్టాలె. ఇంతవరకూ ఓర్చుకున్నాను. ఇంకూనకోను.

మీ మనసులో వున్న దేమిటో బయటికి రావాలి. కాకపోతే నే నుయ్యోగియ్యో—!”

“అదీమేలే! అదే మంచిది. ఇంతటి వగలమారి బతికివుండి యితరుల పరువును బూజిన పాలుచేసి, కొంపలు కూల్చడంకంటే—అప్రతిష్ఠ. నెత్తికిమట్టి, తానూ ముట్టుకోవడంకంటే—చావే మంచిది. ఇంతటి విశ్వాసభూతుకురాలికి బలవంతువు చావు కాక మంచి చావెప్పటికిని రాదు. చేసినచేత తేలాటివి? నన్ను పెట్టిన బాధలెంతటివీ! బాధకు బాధ—నన్ను బాధించినంత బాధా—పడ్డీతో యింకా అంత బాధా—అనుభవించాలె”

“కానిండి, నానేరం నాకప్ప జెప్పండి! నాతప్పేమిటో?”

“మాయలాడీ! ఇంకా యీవగలెందుకూ? ఇంకా చామతా వెందుకూ? నీ తప్ప నీవరుగనట్లా నటిస్తావు!”

“లేదు, ఎరగను, నానేరం నేనెరగను. తమ తప్పులు తామెరిగకైతే లోకమెందు కింతపాడవుతుంది? చెప్పండి, నాతప్పు లేమిటో?”

“అహోహా! ఎందుకీ జన్మ—పాడుజన్మ—భార్యయింకొకని కోరిందని లోకం లండరూ ి-నూ, అని మొహాన్ని మ్రేస్తూంటే—కడపకండ్లార చూచిపూజా—ఈ ప్రాణాలు—మొండిపడి పోతున్నవే? ఎందుకీ మొండి బతుకు!” అని అంటూనేను నాతల వగలకొట్టుకుని యెత్తించాను. మను నన్నాపనిచేయనీయక ఆసింది. నన్ను పట్టుకుంది.

“ఏమి మీ కండ్లార చూచారు? నే నితరునితో చూట్లుడుటా? ఏమి చూచారు? ఎవరేమి చెప్పారు? ఎవరిని, ి-నూ, అంటారు? ఎందుకు? ఎవరిని చూచారు? అప్పుడే పట్టుకోవలసి వుండె. ఒక్క డబ్బుతో యిద్దర్నీ నరకమని వుండె. ఆనాడెవడు? ఎవడువాడు? ఎవడిని చూచారు? చెప్పండి, ఇంక దాచీ లాభం లేదు.”

“టోపీ—”

“ఏటోపీ వానిని? ఎప్పుడు?”

“నాకు జ్వరం తగిలి కోర్టులో ాకోర్పలేక యింటికి మధ్యాహ్నం వచ్చిన నాడు.”

“చూచారా? స్వయంగా చూచారా?”

“అ. చూచాను. విను; ఇంకా చాచడ మెందుకు? కుండ బద్దలు చేస్తాను. ప్రాణం వైకొగిరి పోతూంది. అయ్యో పట్టుకో, నన్ను పట్టుకో, అది కాస్తా చెప్పిపోతాను, ఇంక ప్రాణాలు భరించలేను. నాలుక వీడవ పడ్డది. కొంచెం నీళ్లు—వద్దు. అపకరణం అయిన నీచేతి తోవద్దు.”

మను గ్లాసుపట్టుకొచ్చింది. ‘వడ్డ’న్నాను. ‘నీళ్లు కాదు పాలన్నది గ్లాసు చేత బట్ట పోయినాను. చేతులు వణుకుతూన్నవి. గిన్నె పట్టుకోలేక పోయినాను. దిండుపై నొరిగాను. మను ఆపాలు కాస్తా నాకోట్లో పోసింది. పది నిమిషా లూడితున్నాను. మనూ నుంబించుచాను. ఏమో ఆలోచిస్తుంట. కాని, న.చోన విచారం కనబడలేదు. విచారం కనబడలేదు. నిమ్మపంటంగా కనబడుతూండ—కొద్దిగా దుఖం మార్త్రం కనబడుతూంది. వగల—నలన! ఇంత నేర్చింది అంత నేర్చివుండదా? నేను నేర్చింది దాచేకోవదా?”

“విను, ఆనాడు, కోర్టులో నాకు జ్వరం తగిలింది. మోగోర్ప లేక పోయినాను. ఇంటికి వచ్చాను. లెలవాకిలి మూసివుంది. తల్తాను, పిలిచాను పది పిలుపులపూ జవాబులేదు. ఎండి—జ్వరం—నిలవలేను. ఎట్లాగో ఆగ్ర ఘంట అలస్యంగా లెలపు తలచావు; నన్ను చూచావు; నీమొహం వలవలబారింది; గాభరాపడ్డావు! నన్ను ముందుగా పోనీక నీవే నన్ను తోపికుని ముందుగా యింట్లోకి వెళ్లావు. నీగదిలలుపు మూశావు. నాగ్గదిలోకి వెళ్లాను. డ్రెస్సుతీశాను. పరున్నాను. మనసుకు నచ్చలేదు పడకమర లేదు. నీవూ దగ్గర లేవు. నన్ను పలకరించలేదు. నామీ తోచలేదు. ఒంటరిగావుండలేక నీవు నీగదిలో వుంటూవేమో అని అనుకుని అక్కడ పరుందామని వెళ్లాను. చూచాను—బల్బుతీద జరిబులేదాదా పనిచేసిన చక్కనిటోపీ చూచాను.

“ఎవరి దాటోపీ?”

“ఎవరి దాటోపీ! అక్కడి కెందుకు వచ్చింది? నేనింటికి వచ్చినప్పుడు ఎంత పిలిచినా తలపు తీయవైతి వెందుకు? ఆటోపీవా డుండబట్టి.”

“ఏటోపీవాడు? ఎవరా టోపీ వాడు?”

“అబ్బమీద వుండినటోసిని పెట్టుకునేవాడు— ఎవడో? తలుపు ఆలస్యంగా తీసిన కారణ మేమిటి? వాణ్ణి దిడ్డిదోవను సాగనంపి రావడానిక.

“అఁ—తెలిసింది.”

“ఎను, పూర్తిగా విను. అక్షు మాట్లాడకు. తలుపు తెరచిన తోటే నీముఖం నలువలబారింది. గాభరా పడ్డావు. అన్నీ కలియవేసుకున్నాను. చేర్చాను. పెద్ద కత అయింది. ఇంతలో నీవు వచ్చావు. ‘టీ’ యిచ్చావు. ఓరగంట నన్ను చూస్తూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ న్నావు. దేనికి? నీపక్కట సంతోషించి; టోపీ దాచేశావుగా? గొప్ప పక్క! వచ్చినవాడు టోపీలపప్పుడు టోపీని వదిలి పోవడ మెందుకు? గాభరా! నే నింటికి వచ్చానని గాభరా! చూస్తానని గాభరా! టిప్పించుకో పోవాలెనని ఆత్రం—నీకు అంతకంటే ఆత్రం. పంపించే ఆత్రం, తలుపు తెరిచే ఆత్రం, అంతాఆత్రం, అంతాగాభ్రా! మరచి పోయినారు. టోపీని మరచి పోయినారు. ‘టీ’ నాకీయవచ్చినప్పుడు దాన్ని చూచావు. ముసిముసినవ్వులవదులే. నామీద విసిరిన ఓరచూపులంకుకే. చూచాడే మో! ఏమో! ఏమో! పడ్డది పెద్ద అనుమానం. లోలోప లనే దాచాను. పరీక్షించాను. ఎటు చూచినా అనుమాన మే. ఛీ—ఈబతుకుకంటే చావే నయమనుకున్నాను. అందుకు సిద్ధమైనాను. ఇంక—”

“ఇంక నామాట వినండి అంతా తెలిసింది. ఆప్పుడే నన్ను దిగివుండరాదు; ఇంతదూరం అయినచి వుండనే! ఇంకాకొంతకాలం దాచాలె ననుకున్నాను. ఇంత కువచ్చింది. ఇంకదాచీ లాభం లేదు. ఇక తీసుస్తాను మీ అనుమానం వినండి—కాంతంతో వినండి.

మనద్రవ్య మంతా బ్యాంకు దివాలాతోటి పోయింది. మీరు విచారంతో వున్నారు. కర్చు తగ్గించి మిమ్ము సంతోష పెట్టాలె ననుకున్నాను. ఏకో సంసా దిస్తూన్నారు—వంటిమీద నగలున్నవి—పరికదా నా కొక ఆలోచన తోచింది. పెద్దముత్తంగా ఒక్కసారిగా రొక్కం మీకు చూపి ఇది నా స్వార్జితం అని చెప్పదా మను కున్నాను. అందుచేత మీకు తెలుపకుండానే యీ టోపీ—”

“అఁ.అఁ. మూయి! నోరు మూయి! మాయలాడి! సిగ్గుమాలినదావా! మూయింక! నాయెదుటనే నీనోటిగుం

డనే చెప్పతూ న్నావుగా? గొప్పముత్తంకొక్కం నాకు చూపాలెనని నేనింతదగ్గరస్థితిలో వున్నందుకు నాకు సహాయం చేయాలెనని నీవు నీతిమాలి, సిగ్గువిడిచి, విశ్వాస ఘాతంచేసి, ఆటోపీవని చేపట్టి—”

“కాదు—కాంతించండి అది కాదు నావుద్దేశం. పూర్తిగా వినండి.”

“చాలు—విన్నవించాలు—చెప్పినదిచాలు—నీనాలుక చీలిపోయా! ఛీ! పో—ఆవలికి తోలిపో—నీముఖం నాకు చూపకు, నీమరలా! నీ నీతిమాలిన చరిత్ర—నీ నోటితో—”

“వినండి—పోను—తోలిపోను—చాలించను. పూర్తిగా నాపలుకులు విని, ఆతర్యాత్ర మిక్కిప్టము వచ్చినట్లనండి. మిమ్ము సంతోష పెట్టవలెనని—ఇది అంతా నా స్వార్జితం—కష్టార్జితం, అని చెప్పదామని బుద్ధిపుట్టింది. మన సరస్వతితోటి ఆశించించాను. నలుగురు నేస్తులం కలిశాము. మా కందరికీ చంకీబుడేదారీపని చేతవును. ఆవిద్య సమయానికి పనికి వచ్చింది. మీరు భోంచేసి కోర్టుకు వెళ్లిపోయిన తరువాత అందరం కలిసి టోపీలు కుట్టేవార్లం. ఆశోజూ, టోపీ కుట్టుతుండి, అప్పుడే వంట యింట్లో పిల్ల యేదో పడవేస్తే, చేతిలోని టోపీని బిల్లు మీదపెట్టి పోయినాను. అంతలో మీరు వచ్చారు. తలుపు తెరిచాను. మీముఖం నలు బారివుంది. అనేకకు యింటికి వచ్చారు ఎంకుకా అని భయపడ్డాను. జుట్టే మయినా కలిగిందా ముఖం యీలాగున్న దంకుకా అని గాభరాపడ్డాను. అలసివచ్చారుకదా త్వరలో, ‘టీ’కాచి తెద్దామని లోపలికి పరిగిడాను. మీరు మీగదిలో నుం టారనుకున్నాను. టోపీ దాచలేదు. గది తలుపుమాత్రం ముందుకు వేసినాని ‘టీ’ కాచపోయినాను. మీముఖ మిల్లా గున్నందుకు నా నునకు ప్రిమితం లేకపోయింది. టోపీ సంగ కే మరచాను. ‘టీ’ తీసికని మీగదిలోనికి వెళ్లాను. అక్కడ లేని. నాగదిలోకివచ్చాను. మంచానీకి అడ్డంగా పడివున్నారు. టోపీ దాచేశాను, మీరుచూడ లేదను కున్నాను.”

“అప్పటి నీయార చూపులకు అర్థమేమి.”

“అనుమానం—చూశారేమో—ఏమనుకున్నారో? ఎవరేది అనుకున్నారో? అదుగ్గుతారేమో ఏమి చెప్పారో

విజయచెప్పాలనా? ఇంకొకాంతకాలం దాచాలనా?— అడవి చారం— ఆలోచనా. భర్తతో తెలుపకుండానే భార్య యేవ్యవహారమైనా చేయడం తప్పదు. నేను తప్ప చేశాను. కోప్పడుతారేమో అని భయం. నామనసు మనసులో లేదు. ఎన్నివిధాలా—”

“నిజమేనా. నీమతులు నమ్మవచ్చునా?”

“నమ్మండి! నిజమే చెబుతున్నాను. ఒక్కటోపని చూచి నన్నింటగా అనుమానించి దూషించి అనుమానించారుకదా. అదిగో చూడండి.” అని అంటూ మను లేచి వెళ్లి ఒక పెట్టె తెచ్చి తెరచి నాకు చూపింది. “ఇవిగో నలుభై టోపీలు. అన్నీ యీమోస్తరువే కదా! ఇన్నిటిని చూచి యింకా యెంతగా అనుమానిస్తావో?”

అని అంటూ మనూ పరమానందతో నవ్వు సాగింది; నాకాశ్చర్యం కలిగింది. నానేత్రాల్లో బాష్పాలు కుర్రున్నవి. నాలోనే నేను పశ్చాత్తాపపడ్డాను.

నాకేవో ఒక విషయమైన నికారం కలిగింది. అంతకంటే యెక్కువగా సిగ్గుయింది. పట్టలేక బయటాను. తటాలున మంచం మీదనుండి లేచి కిందకి దిగాను. మను నాభావంగ్రహించింది కాబోలు నన్ను తటాలున పట్టుకుని మెల్లగ మంచం మీద కూర్చోపెట్టింది. నాకంతా

న్ని తన రెండు చేతులా పెనవేసి, నాముఖం కొంపం పైకెత్తి “ఏమీపని? కూా కూర్చోండి” అన్నది. నా కండ్లల్లో నీరు నిగ్రున తిరిగివచ్చింది. కంఠం బొంగురు పోయింది!

“మనూ! తప్పు మన్నించవూ? నల్లొన్ని గాఢముక్క అనుకున్నాను నీలచుట్టిని బొగ్గనుకున్నాను. అప్పు తమును వివేకంగా భావించి పారపోశాను. నీవిలువ నాకు తెలియక పోయింది. తోసికూడా క్రోతులలో పడ్డాను. మహాభయంగా అనుమానించాను. నీ శీలాన్ని సంతోషించాను. తప్పు తుచించు మనూ! కోపపడితను. నాయింట్ల లక్షియవని తెలిసికోనేక ప్రాణాలు విస్కే కన్నులు మూసుకుని, బుద్ధి క్షీణించగా, యెవకుకావో తన్నే నినాను. క్షమించు మనూ!”

అని నేను దీనభావంతో అంటూంటగా మను నా నోరు విప్పిపట్టింది. నన్ను తన హృదయానికి బిగ్గ బట్టింది. ఆకండ్లలో బాష్పాలు కుర్రున్నవి. అందులోనూ మనూ సెలవించి మిగిలిన వున్నవన్న తాండవమాడు తూంది. నన్నాపై గాఢంగా కనిలించుకొని, నాముఖం

కొండం పైకెత్తి తనముఖం దగ్గరగా చేర్చి మిక్కిలి క్రేమతో యిట్లున్నది.

“ఇందులో నేను తుమించడ మేమి? తప్పు నాడే. నన్ను మీగు తుమించాలి. భర్తకు తెలుపకుండానే రోలాటి వ్యవహారం చేయడమా భార్యకు తగదు. నేనంతవరక మాలోచనచేయలేదు. మే మందరంకలిసి టోపీలుకుట్టి, మన సరస్వతి భర్తవల్ల షాపులోకి పంపి వానివిద వచ్చిన వైకం పెద్ద మొత్తం మీకు చూపి విచ్చ్యుత్తి ఆశ్చర్యంలో తేలుస్తా మనుకున్నాము. అదే ఉత్సాహంగాని, యింతవు తుందని అనుకోలేదు. పోనిండి ఇంకనైనా నన్ను చెనుకటివలె క్రేమిస్తారా? నన్ను నమ్ముతారా? ఇంకనైనా వదిలించా మీ అనుమానశాచం?”

నాహృదయం కృతజ్ఞతతో మహానందంతో సిగ్గుతో జ్వలించి తమైన క్రేమతో నిండిపోయింది. నేను మనూ నొక్క విధంగా చూచాను. అంతలోనే మను చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆక్షణమే పెదవుల్లు సాల్చు కలిసిపోయినవి.

